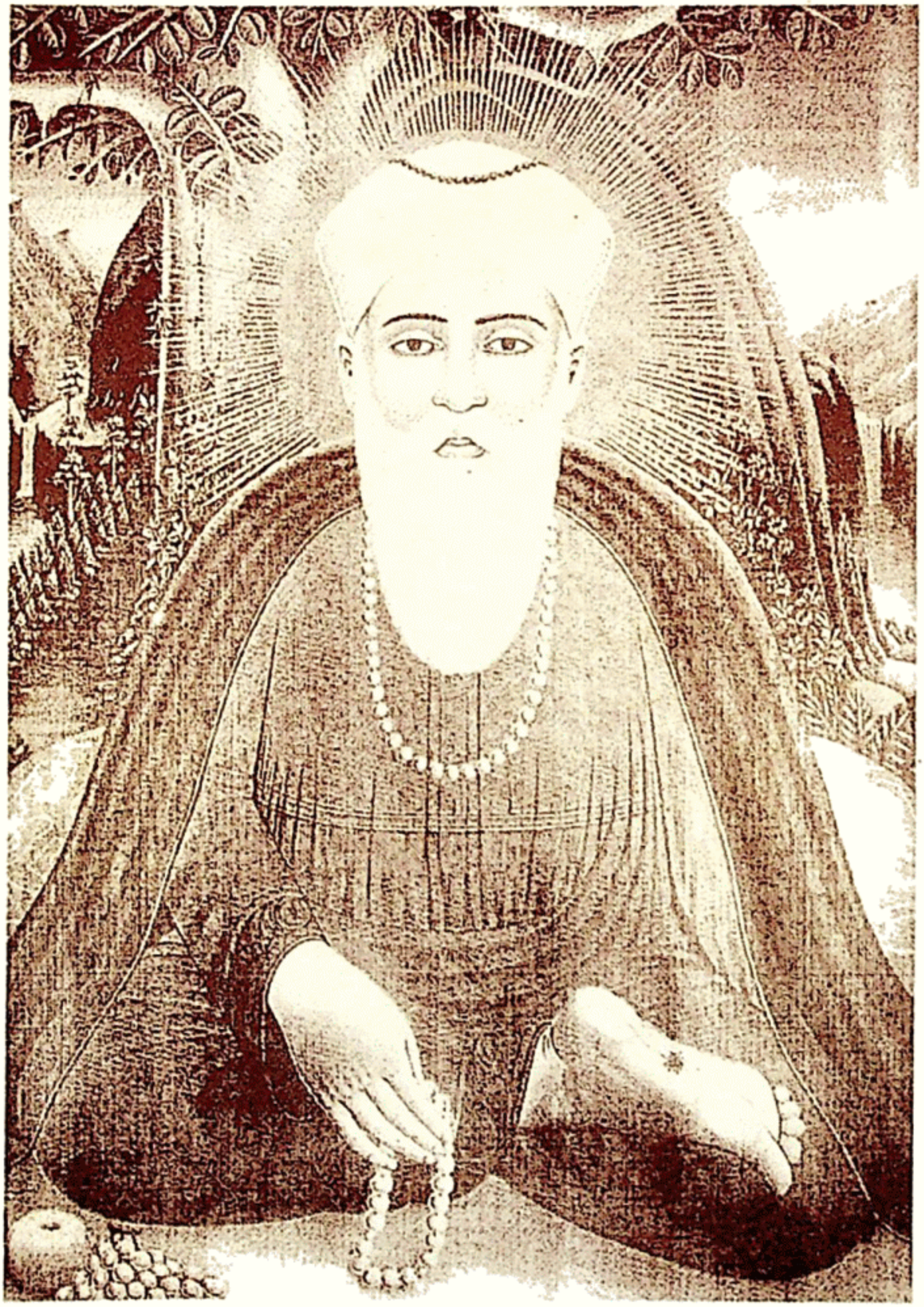
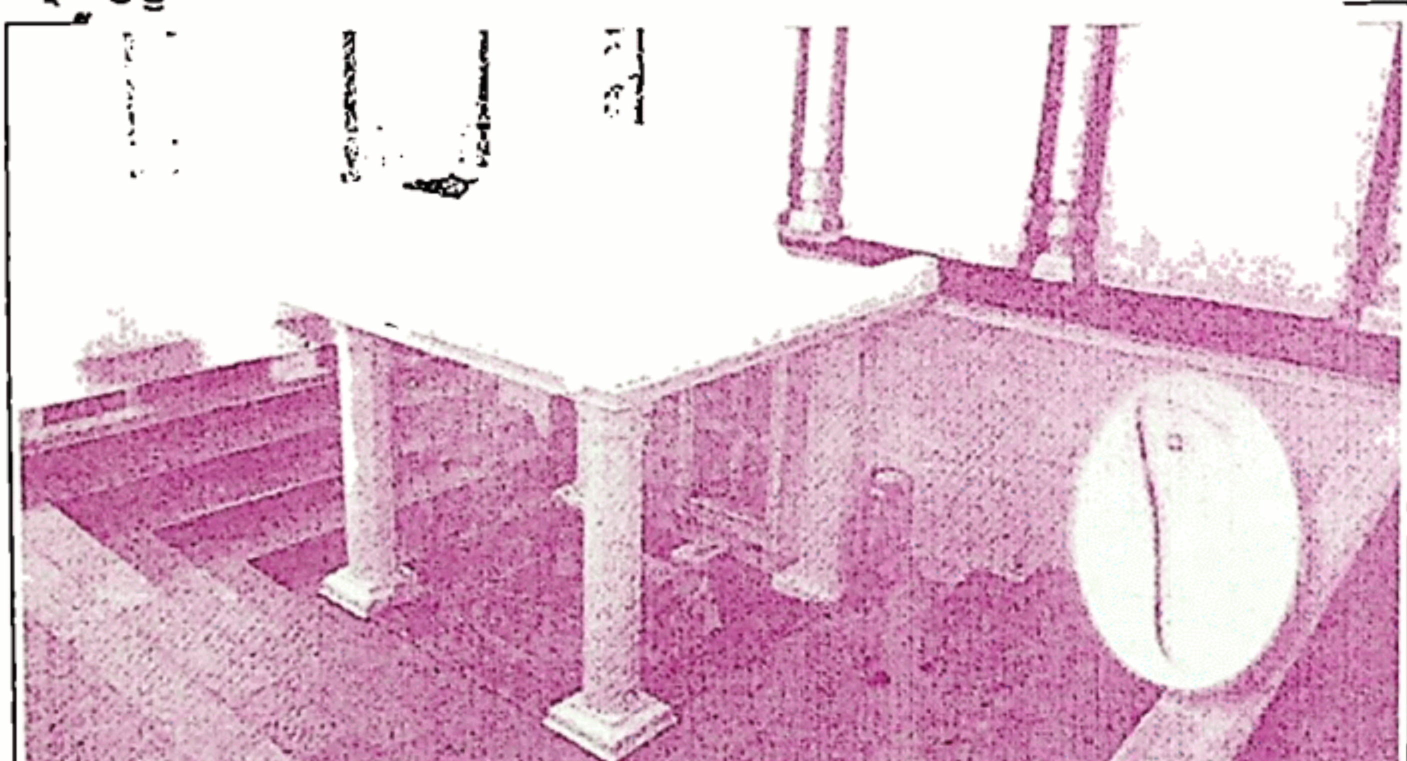
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸ਼ਨ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਹਜ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਿਦਰ, (ਕਰਨਾਟਕਾ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ

ਸਰੋਵਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ॥ ਮਿਟੀ ਧੁੰਧੁ ਜਗਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਆ ॥

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਦਰਸ਼ਨ

ਤਿਨ ਬੇਦੀਯਨ ਕੀ ਕੁਲ ਬਿਖੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨਾਨਕ ਰਾਇ ॥
ਸਭ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਸੁਖ ਦਏ ਜੱਹ ਤੱਹ ਭਏ ਸਹਾਇ ॥ (ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ)

ਜਦ ਜਦ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪਾਪ, ਅਨਿਆਇ, ਜ਼ੁਲਮ, ਅਧਰਮ, ਝੂਠ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਮਾਰ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਸੱਚ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਰਤਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਭੇਜਿਆ, ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਲਉ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਕਲਜੁਗੀ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੁਦ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹ ਹੀ ਦਸ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬੜੀ ਗੜ-ਬੜ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਗਰਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਤਰਸ-ਯੋਗ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਅਣਖ, ਸਵੈਮਾਨ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨੀਂ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ— ਇਕ, ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਸੁੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਪਾਂ ਅਤੇ ਤੀਰਾਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ, ਉਹ ਜਦ ਲੁੱਟ ਖਸੁੱਟ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਲ੍ਹੜ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਕੁਰਲਾਹਟ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ। ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਹਿ ਲਉ ਕਿ ਭਾਰਤੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੀਵਨ ਹੀਣ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭਿਆਨਕ ਸਮੇਂ ਇਸ ਜਗਤ ਜਲੰਦੇ ਵਿਚ ਠੰਢ ਵਰਤਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ –'ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਗ ਮਾਹਿ ਪਠਾਯਾ।'

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੱਤਕ ਸੁਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਸੰਮਤ 1526 ਬਿ; ਨੂੰ ਰਾਇ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ (ਜੋ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ) ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਉਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ;—

ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ — ਕੱਤਕ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ 1526 ਬਿਕ੍ਰਮੀ
ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ — ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ (ਰਾਇ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ)
(ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ)

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ	:-	ਪਿਤਾ ਮਹਿਤਾ ਕਾਲੂ ਜੀ, ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ
ਵਿਆਹ	:-	ਪੱਖੋਕੇ ਰੰਧਾਵੇ ਵਿਚ ਮੂਲ ਚੰਦ ਦੀ ਬੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਸੁਲੱਖਣੀ ਜੀ ਨਾਲ ੧੫੪੫ ਬਿਕ੍ਰਮੀ
ਸੰਤਾਨ	:-	ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਲਖਮੀ ਚੰਦ ਜੀ
ਉਦਾਸੀਆਂ	:-	ਪਹਿਲੀ ਪੂਰਬ ਦੀ ੧੫੫੪ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਦੂਜੀ ਦੱਖਣ ਦੀ ੧੫੬੭ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੀਜੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ੧੫੭੧ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਚੌਥੀ ਪੱਛਮ ਦੀ ੧੫੭੫ ਬਿਕ੍ਰਮੀ
ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ	:-	ਅੱਸੂ ਵਦੀ ੧੦, ਸੰ: ੧੫੯੬ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਰਾਵੀ, (ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ)

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬਚਪਨਾ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕੌਤਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਾਂਧੇ, ਪੰਡਤ, ਮੁਲਾਂ, ਵੈਦ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਆਦਿ ਵੀ ਨਿਰੁੱਤਰ ਹੋ ਗਏ ।

ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਵਿਚ, ਜਗਤ ਦੇ ਕਲਿਆਨ ਹਿੱਤ, ਚਾਨਣ ਖਲੇਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਜ ਨਾਲ ਤਾਂ ਤਾਰੇ ਡੁਬਦੇ ਹਨ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰੂਪੀ ਸੱਚ ਦੇ ਸੁਰਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਡੁਬਦੇ ਵੀ ਤਰ ਗਏ । ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਮੋਦੀ ਬਣੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਦ ਤੇਰਾ ਤੇਰਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਲਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰੂ ਇਕ ਵੇਰਾਂ ਵਈਂ ਨਦੀ ਵਿਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ । ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ । ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਸੱਚਖੰਡ ਪੁਜ ਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਅਭੇਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ 'ਨਾਮ' ਅਤੇ 'ਗਰੀਬੀ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਗਈ ।

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਿਛੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪਾਸੋਂ ਮਿਲੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ਵਾਸਤੇ ਸੰਸਾਰ ਫੇਰੀ ਲਈ ਤੁਰ ਪਏ । ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਭੁਲੇ ਭਟਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹੇ ਪਾਇਆ ।

ਦੂਜੀ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ । ਧਰਮ ਕੋਟ, ਭਟਨਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸਰਸਾ, ਬੀਕਾਨੇਰ, ਮਾਰਵਾੜ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਤਾਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਸਲਿਮ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਅਜਮੇਰ ਪੁਜ ਅਜਮੇਰ ਤੋਂ ਸਰੋਹੀ ਅਤੇ ਕੋਹ ਆਬ ਵਿਖੇ ਜੈਨੀਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਮੰਦਰ ਗਏ । ਜੈਨੀਆਂ ਨਾਲ ਗੋਸ਼ਟ ਕੀਤੀ । ਫਿਰ ਰਾਜਪੁਤਾਨੇ ਨੂੰ ਤਾਰਦੇ ਹੋਏ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇੰਦੌਰ ਪੁਜੇ । ਨਰਬਦਾ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਸੀ. ਪੀ. (ਹੁਣ ਮਦਯ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ । ਹੋਸ਼ੰਗਾਬਾਦ, ਨਰਸਿੰਘਪੁਰ, ਪੰਚਮੜ੍ਹੀ, ਖੰਡਵਾ ਤੋਂ ਓਅੰਕਾਰੇਸ਼ਵਰ ਪਧਾਰੇ । ਇਹ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਬਾਣੀ 'ਦੱਖਣੀ ਉਅੰਕਾਰ' ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੀ । ਉਪ੍ਰੰਤ ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ, ਅਕੋਲਾ ਅਤੇ ਹਿੰਗੋਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਨਾਂਦੇੜ

ਵਿਖੇ ਮਾਲਟੇਕੜੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਆ ਡੇਰੇ ਲਾਏ । ਦਸਵੇਂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅੰਤਮ ਅਸਥਾਨ, ਤਖਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੀ ਨਾਦੇਂੜ ਵਿਖੇ ਹੀ ਹੈ । ਮਾਲਟੇਕੜੀ ਵਿਖੇ ਲਕੜਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ, ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂਘ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਵਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ " ਲੱਕੜਸ਼ਾਹ ! ਤੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਈ । ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਤੇਰੀ ਇਬਾਦਤ ਦਾ ਸਦਕਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਸਮਾਂ ਆਵੇਗਾ । ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਧੂੜੀ ਮੱਥੇ ਤੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਪੁਜਿਆ ਕਰੇਗੀ । ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੀ ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਤੁਹਾਡਾ ਸਰੀਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਚਲ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰ ਸਕਦਾ ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਝਾੜੂ ਮਾਰਿਆ ਕਰੋ । ਝਾੜੂ ਮਾਰਦਿਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਅਸ਼ਰਫੀਆਂ ਮਿਲ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੀਆਂ ।" ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹੁਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਟੇਕੜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਹ ਫਕੀਰ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ । ਉਸ ਦੀ ਕਬਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਟੇਕੜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਥੋਂ ਕੰਧਾਰ, ਕੈਲਾਸ਼ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਿਦਰ ਪੁਜ ਗਏ ।

ਬਿਦਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਸੀ । ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਮੀਲ ਕੁ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਇਹ ਪਾਹਾੜੀ ਹੇਠਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਡੇਰੇ ਲਾ ਦਿਤੇ । ਖੁਸ਼ਕ ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਕਿਤੇ ਹਰਿਆਵਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ । ਪੀਣ ਲਈ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਜਲ ਖੁਣੋਂ ਲੁਕਾਈ ਤੜਪ ਰਹੀ ਸੀ ।

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਛੇੜ ਰਬਾਬ" ॥ ਰੱਬੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਮਧੁਰ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਗੂੰਜ ਉਟਿਆ ।ਇਸ 'ਧੁਰ ਦੀ ਬਾਣੀ'ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇੜੇ ਵੱਸਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਫਕੀਰ ਜਲਾਲੁੱਦੀਨ,ਜੋ ਆਪਣੀ ਟੋਲੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੀ, ਦੀ ਕੰਨੀਂ ਪਈ ।ਉਸ ਵਜਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਓ !ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਵਡਭਾਗੀ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੁਦ ਖ਼ੁਦਾਵੰਦ ਕਰੀਮ, ਜਿਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਤਰਸਦੇ ਹਨ । ਆਉ ਸਾਰੇ ਦੀਦਾਰ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠਾਰੀਏ ।

ਪੀਰ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਉਹ ਸਾਰੇ ਫਖੀਰ, ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਜ ਗਏ । ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਗਏ । ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਰੱਬੀ ਜਲਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿਚ ਝੁਕ ਗਈਆਂ । ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਨਾਦ ਦਾ ਸੁਆਦ ਮਾਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ :-

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਦ ਤਹ ਨਾਦ ॥ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦ ॥
ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਆਪ ਦਿਖਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥

ਜਦ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇਤਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤਾਂ ਰਸਨਾ ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ, "ਧੰਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ! ਧੰਨ ਨਿਰੰਕਾਰ !!" ਤਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਪੀਰ ਜਲਾਲੁਦੀਨ ਬੋਲ ਉਠਿਆ,

'ਹੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ । ਆਪ ਦਾ ਦੀਦਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਪੈ ਗਈ । ਆਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਅੱਲਾਹ ਤਾਅਲਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਆਪ ਦੱਖਣ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਪਾਪੀ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ । ਅੱਜ ਆਪ ਦੇ ਸਾਮਰਥਕ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਭਾਗ ਜਾਗ ਪਏਹਨ, ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਖੁਲ੍ਹਗਈ ਹੈ । ਬਾਬਾ ਜੀ ! ਮਿਹਰ ਕਰੋ, ਸਾਡੀ ਝੋਲੀ ਖੈਰ ਪਾਉ ।"

ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇਕ ਹੈ, ਉਸ ਇਕੇ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਅਤੇ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕੀਤਾ ਕਰੋ" ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ । ਸਾਰੇ ਫਕੀਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੇਵਕ ਬਣ ਗਏ ।

ਬਿਦਰ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ । ਮਾਣੋ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਮੰਗਲ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਅਰਜੋਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਇਸ ਅਭਾਗੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਆਪ ਦੀ ਚਰਨ ਛੂਹ ਨਾਲ ਭਾਗ ਜਾਗ ਪਏ ਹਨ । ਇਥੋਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਪਾਣੀ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਈ ਖੂਹ ਪੁਟਾਏ ਹਨ; ਪਰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂਨਿਕਲਿਆ ਜੇ ਨਿਕਲੇਆ ਵੀ ਤਾਂ ਖਾਰਾ, ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ । ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪਾਣੀ ਖੁਣੋਂ ਬਿਦਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਏ ਹਨ, ਵਿਆਕੁਲ ਹਨ । 'ਆਪ ਨਾਰਾਇਣ ਕਲਾ ਧਾਰ ਜਗ ਮਹਿ ਪਰਵਰਿਓ । ਜਿਥੇ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਰਨ ਛੂਹ ਨਾਲ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਭਾਗ ਜਗਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਹੋਰ ਤਰੁੱਠੋ ਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ, ਆਪ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥ ਹੋ, ਬਖਸ਼ਸ਼ਾਂ ਕਰੋ,ਚਲਾ ਦਿਉ ਇਕ ਮਿੱਠੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਝਰਨਾ' ।

ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਸਾਈਂ ਮਿਹਰ ਵਿਚ ਆਏ । ਖੜਾਊਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਚਰਨ ਪਹਾੜੀ ਨੂੰ ਛੁਹਾਏ ਅਤੇ ਆਖਿਉਨੇ, "ਪੱਥਰ ਹਟਾਉ" । ਪੱਥਰ ਹਟਾਉਂਦੇ ਸਾਰ ਮਿੱਠੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਧਾਰ ਫੁੱਟ ਨਿਕਲੀ । ਇਹ ਅਸਚਰਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੇਕ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਾ ਰਿਹਾ । ਸਭ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਕ ਸੁਰ "ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ! ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ !!" ਨਿਕਲ ਪਿਆ । ਇਹ ਘਟਨਾ ਮਾਰਚ/ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੫੧੨ ਈਸਵੀ ਦੀ ਹੈ । ਤਦ ਤੋਂ ਇਹ ਝਰਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮਿਹਰ ਦਾ ਸਦਕਾ ਇਹ ਝਰਨਾ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਝੀਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕਚੱਲਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ।

ਇਹ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ । ਇਥੇ ਬੜਾ ਹੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

ਬਿਦਰ ਕਰਨਾਟਕਾ ਸਟੇਟ ਦਾ ਜਿਲ ਅਸਥਾਨ ਹੈ । ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਤੋਂ ੨੦੦ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ੧੪੦ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਹੈ । ਨਾਂਦੇੜ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਈ ਬੱਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ । ਸਾਊਥ ਸੈਂਟਰਲ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ-ਪਰਲੀ ਵੈਜਨਾਥ ਲਾਈਨ ਉਤੇ ਬਿਦਰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ ।

ਬਿਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਆਸਤ ਹੈਦਰਾਬਾਦ (ਦੱਖਣ) ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਵਤੰਤਰਾਤਾ ਪਿਛੋਂ ਸੰਨ ੧੯੫੬ ਵਿਚ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਹੋਈ ਨਵੀਂ ਹੱਦ-ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਬਿਦਰ ਦਾ ਇਲਕਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਮੈਸੂਰ (ਹੁਣ ਕਰਨਾਟਕਾ) ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਵੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਅਸਤ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦਾ ਹੀ ਅੰਗ ਸੀ, ਕੱਟ ਕੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਮਿਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਿਹਾ ਕੀ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਬਿਦਰ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਸੌ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਉਤੇ ਹੈ । ਤਖਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਥ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਪੰਜ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ, ਇਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਪੁੱਜਦੀਆਂ ਹਨ । ਨੇੜੇ ਲੱਗਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ - ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ - ਦੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਧੂੜੀ ਮੱਥੇ ਤੇ ਲਾਉਣਾ ਉਹ ਆਪਣੇਧੰਨ ਭਾਗ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਉਤਸੱਵ ਹਰ ਸਾਲ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ (ਜਲੂਸ) ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਦੁਸਹਿਰੇ ਅਤੇ ਹੋਲੇ ਮਹਲੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਤਕੜੀ ਰੌਣਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਿਦਰ ਦਾ ਇਹ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ (ਜੋ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੈ) ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਅੱਡੀ ਮਾਰਕੇ ਪਹਿਲੋਂ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਦਾ ਚਸ਼ਮਾ ਵਗਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਵਲੋਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਰੇੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪਹਾੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੇ ਪੰਜੇ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ । ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਦੀ ਛੁਹ ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਵੀ ਮੋਮ ਵਾਂਗੂੰ ਨਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਨਕ ਨਿੰਰਕਾਰੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਪੰਜੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਉਪਰ ਉਕਰ ਲਿਆ । ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲਾ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰਮਣੀਕ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਿਆਂ ਹੀ ਮਾਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਓਵਿੱਤ੍ਰ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਵੱਛ ਜਲ ਨੂੰ ਇਕੱਤ੍ਰ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਝਰਨੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਨਾਲ ਮਨੋਂ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

ਬਿਦਰ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਗੁਲਬਰਗਾ,ਪਾਂਡੀਚਰੀ , ਤੰਜੋਰ, ਤ੍ਰਿਚਨਾਪਲੀ ਆਦੀ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪੁਜੇ । ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਵਿਖੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਅਸਥਾਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਿਦਰ ਦੇਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੁਜਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਆਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਿਸ਼ਰਾਮ ਘਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ, ਚੱਢਾ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਨਿਵਾਸ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾ-ਜਾਈ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਯਾਤ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸ ਤੇ ਹੋਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਲਈ ਕਾਬਲੀ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਸਰੋਵਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ ਸਮੇ ੨੩ ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੯੮੪ ਨੂੰ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਦ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸੁਚੱਜਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਂਦੇ ਨ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ "ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹਸਪਤਾਲ" ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਕੰਪਾਉਂਡਰ ਆਦਿ ਬੜੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੈਂਕੜੇ ਬੀਮਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਕੇ ਆਪ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਸਫਲੀ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫਾਰਮ ਲਿਖਾਰੀ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮਾਸਿਕ ਚੰਦਾ ੧੦੦/- ਰੁਪਏ ੨੫੦੦/- ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ੧੭੫੬ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤਖਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਜਦ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਿਆ, ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਜੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪੰਜਾਂ ਪਾਸੋਂ ਖੁਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਣ ਕਰ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਬਖਸ਼ੀ ਅਤੇ "ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ" ਅਖਵਾਇਆ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ *ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ* ਨੇ ਸੀਸ ਭੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਉਤੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਹੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਵਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਦੱਖਣ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਬਿਦਰ ਦਾ ਨਾ ਵੀ, ਇਥੋਂ ਦਾ ਵਾਸਨੀਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਬਿਦਰ ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈ ਗੁਰਨਾਰਾਇਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਅਨੁਕੰਮਾ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ੫ ਮੱਘਰ ਸੰਮਤ ੧੭੩੨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਹੋਇਆ । ਭਾਈ ਜੀ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰੇ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਹਿੱਤ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਸਨ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਲਗੀਧਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ੧੭੬੧ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਜੀ

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪੂਨੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਤਾਰਾ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਰੁਸਤਮ ਰਾਉ ਅਤੇ ਬਾਲਾ ਰਾਉ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿਖੇ ਜਾਉ ਅਤੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਇਹ ਜਾਣ ਸਕਣ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਹੈ । ਨਾਂਦੇੜ ਪੁਜਣ ਪਿਛੋਂ ਰੁਸਤਮ ਰਾਉ ਅਤੇ ਬਾਲਾ ਰਾਉ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ ਜਨਵਾੜੇ ਦੀ ਗੜੀ ਰੁਸਤਮ ਰਾਉ ਬਾਲਾ ਰਾਉ ਦੇਂ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰ ਗਏ । ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਜਨਵਾੜਾ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਤੋਂ ੧੪ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਹੈ ।

ਪਾਠਕਾ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਵੀ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਹੱਥੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਸਿੰਘ "ਨਾ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ, ਨਾ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਸਿੱਖ" ਕਹਿ ਕੇ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ "ਬੇਦਾਵਾ" ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਗਏ ਸਨ; ਤਾਂ ਇਹੀ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ "ਚੂੜੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਘਰੀਂ ਬਹਿਣਾ ਦੇ ਕੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਲੜਨ ਲਈ ਵੰਗਾਰਿਆ ਅਤੇ ਖੁਦ ਵੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਰਦਾਂ ਵਾਂਗ ਲੜੀ । ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਬੇਦਾਵਾ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤੇ ਅਖਵਾਏ ਅਤੇ ਇਹੀ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਟੁਟੀ ਗੰਢਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਜਨਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਫਿਰੀ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀ ਭੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਜਨਤਾ ਦੀ ਫਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜਨਵਾੜਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਦੇ ਹੇਠ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਪਿਛੋਕੜ :-

ਬਿਦਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਰਿਹਾ ਕਰਦੀ ਸੀ ਜ਼ੋ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦਾ ਭੋਗ ਲਗਾਉਂਦੀ ਸੀ । ੧੯੨੯ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ, ਝਗੜੇ ਦੀ ਖਬਰ ਨਿਜ਼ਾਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਜੀ । ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਬਿਦਰ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਮਾਤਹਿਤਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਅਖਵਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਲਗ ਭਗ ਵੀਹ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਰਿਹਾ ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਤੰਤਰਾ ਪਿਛੋਂ ੧੩ ਸੰਤਬਰ ੧੯੪੮ ਨੂੰ ਰਿਆਸਤ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਈ ਗਈ । ਫਿਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ । ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਾਥੋਂ ਵਿਛੜ ਗਿਆ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਰੂਪੀ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ ।

ਇਹ ਰੌਣਕਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ । ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰਵੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨਿਵਾਸੀ ਸ੍ਰ: ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੰਟਰੈਕਟਰ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ 'ਪੰਥ ਭੂਸ਼ਨ' ਦੀ ਪਦਵੀ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ) ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੌਲੀ ਗੁੜਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ; ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ । ਬਿਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਉ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ । ਤਖਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਸ੍ਰ; ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰ; ਹੂੜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ । ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੋਢੀ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ । ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹੰਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੰਗਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪੂਰਨ ਦਾਸ ਜੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ੧੯੫੦ ਈ; ਵਿਚ ਪੰਥ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਰੌਣਕਾਂ ਵਧਾਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ । ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਮਾਣ ਸੇਵਕ ਪੰਥ ਭੂਸ਼ਨ ਸ੍ਰ; ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਥਾਪੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਸ੍ਰ: ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤ੍ਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ।

ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੀਤ ਜਥੇਦਾਰ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ੧੯੫੦ ਈਸਵੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਨਮ ਉਤਸੱਵ ਤੋਂ ਚੌਕੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕਰਵਾਈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਰ ਸਾਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ । ਸ੍ਰ; ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪੁਜ ਕੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ ।

ਸ੍ਰ:ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ੧੯੬੬ ਤੱਕ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਅਨਥਕ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ: ਉਹ ਵੀ ਐਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈਸ਼ ਲਈ ਦੋ ਤਿੰਨ ਕਮਰੇ ਬਣਵਾਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਪੁਜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਦਾ ਸਦਕਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਨਵਾਂ ਸਰੋਵਰ ਤਿਆਰ ਹੋਗਿਆ। ਪੁਰਾਣੇ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਹੋਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੋਲਾ ਮਹਲਾ ੧੯੬੬ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਭਾਵ ੧੦ ਮਾਰਚ ੧੯੬੬ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਕੇ ੧੨ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਕੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਿਆ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਉਤਸਵ ਸਮੇਂ ਪੰਥ ਦੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਖਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ।

ੴ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ੴ

ਇਹ ਲੇਖਣੀ ਅਧੂਰੀ ਰਹੇਗੀ, ਜੇ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਅਨਥੱਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰ: ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਲੂਜਾ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਤਾ ਭਾਈਆਂ ਵਾਲੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਜਿਲਾ ਸਰਗੋਧਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚਾਚਣ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਖੇ ਸਤੰਬਰ ੧੯੧੫ ਈ: ਨੂੰ ਸੰਤ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ, ਇਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਇਨਾਂ ਦਾ ਪਾਲਨ ਪੋਸਨ ਦਾਦਾ ਅਮੀਰ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਲਾਡਾਂ ਮਲ੍ਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਮਕ ਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੰਠ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਨ ੧੯੫੮ ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਾ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣਾ ਅੰਰਭਿਆ। ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੌਰੇ ਕਰ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਰਿਹਾਈਸ਼ ਕਮਰਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਈ। ਸੰਤ ਜੀ ਦੀ ਰਸਨਾ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਮਿਠਾਸ ਅਤੇ ਖਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰੀਆਂ ਸਨ।

ਸੰਤ ਜੀ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ ਤੇ ਸਨ ਕਿ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਪੁੱਜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਲੋਂ ਸੱਦਾ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ੨੩ ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੯੮੩ ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਤ ਜੀ ਵਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਝੀ ਸਾਲ ਅਨਥੱਕ ਸੇਵਾ ਅਭੁੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਉਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

☬ ਪੰਥ ਭੂਸ਼ਨ ਸ੍ਰ: ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ☬

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਪੰਥ ਭੂਸ਼ਨ ਸ੍ਰ: ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸ੍ਰ: ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਸੰਨ ੧੮੯੫ ਈ: ਵਿਚ ਜ਼ਿਲਾ ਬੀੜ (ਮਰਾਠਵਾੜਾ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ । ਨਿਜ਼ਾਮ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਪ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਫੌਜ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨਾਲ ਸੀ । ਆਪ ਜੀ ਵਲੋਂ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੇਵਾ ਕਾਰਨ ਸੰਨ ੧੯੩੯ ਈ: ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ "ਪੰਥ ਭੂਸ਼ਨ" ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ । ਆਪ ਨੇ ਸਿੱਖ ਹੋਸਟਲ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਵੀ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ । ਆਪ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪਿਆਰ ਕੁਟ ਕੁਟ ਕੇ ਭਰਿਆ ਸੀ । ਆਪ ਨੇ ੧੯੫੦ ਈ: ਤੋਂ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੜੇ ਸੱਚੇਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ । ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ੧੯੬੬ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਮੇਂ ਆਪ ਨੂੰ ਤਖਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਬਚਲਨਗਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਂਦੇੜ ਵਲੋਂ ਸਿਰੋਪਾਓ ਭੇਟ ਕਰ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੇ 'ਸੰਤ'ਦੀ ਪਦਵੀ ਦਿੱਤੀ । ੨੩ ਦਸੰਬਰ ੧੯੬੬ ਨੂੰ ਆਪ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ।

☬ ਪੰਥ ਰਤਨ ਸਰਦਾਰ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ☬

ਪੰਥ ਭੂਸ਼ਨ ਸ੍ਰ: ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਕਾਰਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਿਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਸ੍ਰ: ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਮੇਦਾਰੀਆਂ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਸ੍ਰ: ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਨੇ ਹੋਲਾ ਮਹਲਾ ੧੯੬੭ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥਾਪਿਆ ।

ਸ੍ਰ: ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਲਗਨ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਦਾ ਸਦਕਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਦਿਅਕ ਆਸ਼ਰਮ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਗਏ :-

੧) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ

੨) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ

੩) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀ-ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਕਾਲਜ

੪) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਕੂਲ ਹੈਦਰਾਬਾਦ

ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ੧੯੮੭ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਟ੍ਰਸਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਬਿਦਰ ੧੯੮੦ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਇਹ ਕਾਲਜ ੧੮ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਟ੍ਰਸਟ ਆਪਣੀ ਬਣੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਲੇਬਾਰੇਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ ਮਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਜੋ ਸਮਾਨ ਫਿਟ ਹੈ । ਬਾਹਰੋਂ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਨਾਲ ਲੱਗਵਾਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੋਸਟਲ ਹੈ । ਕਾਲਜ ਦੇ ੧੧ ਲੈਕਚਰ ਹਾਲ, ਇਕ ਵੀਡਿਉ ਰੂਮ, ੨੨ ਲੈਬਾਰੇਟਰੀਆਂ (ਸਣੇਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਅਤੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੇ) ਹਨ । ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਰਸ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ -

A- UNDER-GRADUATE COURSES:

1) Civil Emgineering
2) Mechanical Engineering
3) Electrical Engineering
4) Electronics & Communication Engineering
5) Computer Science
6) Industrial Production & Technology Engineering
7) Automoblie Engineering
8) Information Science Technology and
9) Master of Business Application

B- POST-GRADUATE;

1) Civil Engineering (Structrual)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੋਰਸ ੧੯੮੯ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ :-

1) Computer Programming
2) Power Systems (Electrical) and
3) Mechanical Industrial Producion

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਆਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁਕੇ ਜਾਂ ਕਰਰਹੇ ਹਨ ਇਹ ਮਾਣ ਵੀ ਕੇਵਲ ਇਸੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਂਕੜਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਲਜ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ । ਵਧੀਆ ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮੈਰਿਟ ਵਿਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਲੈ ਕੇ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਜੀਵਨ ਬਿਉਰਾ ਸ੍ਰ: ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ੍ਰ: ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ੨੬ ਦਸੰਬਰ ੧੯੩੯ ਈ: ਹੋਇਆ ਆਪ ਨੇ ਉਸਮਾਨੀਓ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਾਮਰਸ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਆਪ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਏ। ੧੯੫੪ ਤੋਂ ਆਪ ਕਲਾਸ-I ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ (ਕੰਟਰੈਕਟਰ) ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਦੀ ਰੂਚੀ ਸਮਾਜੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ। ੧੯੫੯ ਵਿਚ ਆਪ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਕਰਨਾਟਕਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਚਲਦੇ ਗੁਲਬਰਗਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਗੁਲਬਰਗਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ੧੯੭੫ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ੧੯੬੨ ਤੋਂ ਆਪ ਇਸੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਰਾਇਨ ਜੀ ਗਵਰਨਰ ਕਰਨਾਟਕਾ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ੧੯੮੩ ਤੋਂ ੧੯੮੫ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਅਕੈਡਮਿਕ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਆਪ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਉਲੀ ਗੁੜਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਰਹੇ। ਦੱਖਨ ਨਿਵਾਸੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਪ ਨੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਥ ਭੂਸ਼ਨ ਸ੍ਰ: ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਿਧਰਾਨ ਪਿਛੋਂ ਆਪ ੨੮ ਮਾਰਚ ੧੯੬੭ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਿਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜਨਵਾੜਾ ਜ਼ਿਲਾ ਬਿਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥਾਪੇ ਗਏ। ਆਪ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ। ਸਾਲ ੧੯੬੯ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਮਹੂਰਤ ਕੀਤਾ। ੧੯੭੫ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਕੂਲ ਬਿਦਰ ਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ ੧੯੮੦ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਬਿਦਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ (ਟੈਕਨੀਕਲ ਵਿੱਦਿਆ) ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਨਾਮਨਾ ਖੱਟਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ੧੯੮੭ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੂਨੀਅਰ ਕਾਲਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਹਿੱਤ ਕਾਇਮ ਹੋਏ।

ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਵਾਰਡ ੩੦ ਦਸੰਬਰ ੧੯੮੭ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਦਿਆਲ ਸ਼ਰਮਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਦੱਖਣ ਦੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਪੰਥ ਰਤਨ ਦੇ ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਹੈਦਰਬਾਦ ਵਿਖੇ ੧੪ ਫਰਵਰੀ ੧੯੮੮ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ।

੩੦ ਮਾਰਚ ੧੯੮੯ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਇਨਾਇਤ ਗੰਜ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਨਿਵਾਸ ਵਿਖੇ ਰਾਤ ਦੇ ੯-੦੦ ਵਜੇ ਕਿਸੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨੇ ਸ੍ਰ: ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਇਸ ਹੋਣਹਾਰ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਦੀ ਘਾਟ ਸਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਯੂੰ ਤੋਂ ਮਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਦੁਨੀਆਂ ਮੇ ਸਭੀ ਆਏ ਹੈਂ।
ਮੌਤ ਉਸਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਕਰੇ ਜਮਾਨਾ ਅਫਸੋਸ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

੪-੪-੨੦੦੪ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ, ਜਨਵਾੜਾ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਹੋਈ :-।

੧. ਪ੍ਰਧਾਨ   ੨. ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ   ੩. ਜਨਰਲ ਸਕੱਤ੍ਰ

ਆਫਿਸ ਕਾਰਯ ਕਾਰਜ ਕਰਤਾ -

੧. ਸ੍ਰ: ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬਿਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ
੨. ਸ੍ਰ. ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ. ਅਲੇਬਲ ਸਿੰਘ, ਹੈਦਰਬਾਦ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ
੩. ਸ੍ਰ: ਅਮਰ ਸ਼ਿੰਘ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਚੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੁੰਗਈ ਨਾਂਦੇੜ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤ੍ਰ
੪. ਸ੍ਰ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੰਡਤ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਡਤ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਕੱਤ

ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ :

ਸ੍ਰ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ
ਸ੍ਰ: ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ
ਸ੍ਰ: ਤੇਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਭਾਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬਿਦਰ
ਸ੍ਰ: ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬਿਦਰ
ਸ੍ਰ: ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕਰੀਮਨਗਰ
ਸ੍ਰ: ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਾਡੀਵਾਲੇ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨਾਂਦੇੜ
ਸ੍ਰ: ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹੂ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹੂ, ਨਾਂਦੇੜ
ਸ੍ਰ: ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਘੜੀਸਾਜ਼ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਉਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨਾਂਦੇੜ
ਡਾਕਟਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨਾਂਦੇੜ
ਸ੍ਰ: ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨਾਂਦੇੜ
ਸ੍ਰ: ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕਰੀਮਨਗਰ
ਸ੍ਰ: ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਪਾਰੀਆ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੱਨਮਨੋਂਡਾ
ਸ੍ਰ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨੀਜ਼ਾਮਾਬਾਦ
ਸ੍ਰ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ
ਸ੍ਰ: ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਡਤ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਡਤ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ
ਸ੍ਰ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ
ਸ੍ਰ: ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰ: ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਰਹਿਣੀ ਦੇ ਇਕਵੰਜਾ ਚੋਣਵੇਂ ਅਸੂਲ

੧) ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਰਚਨਹਾਰ, ਸਰਵ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਉਹ ਕੇਵਲ ਇਕ ਤੇ ਉਸ ਇਕੋ ਦੀ ਹੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਨਾ ਹਰ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ, ਗੋਰ ਮੜੀ ਅਤੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਮਨਮਤ ਹੈ।

੨) ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਮਹਾਨ ਹੋਵੇ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਮਨਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੈ।

੩) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਸਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਤਮਕ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ।

੪) ਸ਼ਾਦੀ ਗਮੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨਾ।

੫) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਰਹਿਤਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ ਚਾਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ।

੬) ਗੁਰਸਿੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਅਤੇ ਮਤਿ ਉੱਚੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਠੋ ਪਹਿਰ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ।

੭) ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ; ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਨ ਸੁਤੇ ਸਿਧ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ, ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਜਪਨਾ ਹਰ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਮੁਖ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂ ਕੇ ਅਜਾਈ ਗਵਾਉਣਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਘਾਤ ਹੈ।

੮) ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਸਦਾ ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਸੁਆਸ ਸੁਆਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਚਿੱਤ ਆਉਣਾ।

੯) ਦਸਾਂ ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਦਸਵੰਦ ਕੱਢਕੇ ਭਲੇ ਅਰਥ ਲਾਉਣਾ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ।

੧੦) ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇ ੨੪ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਘਟੋ ਘਟ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਫਲ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

੧੧) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੰਠ ਕਰਾਉਣੀ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣੀ।

੧੨) ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਡਾਂ ਉਤੇ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਸਿੰਘ' ਅਤੇ 'ਕੌਰ' ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਣਾ।

੧੩) ਕਿਸੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ 'ਸ੍ਰੀ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਸਰਦਾਰ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ।

੧੪) ਲੋੜਵੰਦ ਅਨਾਥ ਅਤੇ ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਦੀ ਵਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ।

੧੫) ਊਚ ਨੀਚ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ।

੧੬) ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ ਡਰਨਾ, ਨਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣ ਨਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਨਾ ।

੧੭) ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਨਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟ, ਸਭ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਈਆਂ, ਧੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਜਾਨਣਾ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੀਬੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਸਭ ਨੂੰ ਭਰਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਣਨਾ ।

੧੮) ਅਫੀਮ, ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ।

੧੯) ਕੁੜੀ ਮਾਰ ਅਤੇ ਨੜੀ ਮਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧ ਨਾ ਰਖਣਾ ।

੨੦) ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ।

੨੧) ਜਦੋਂ ਪੰਥ ਤੇ ਭੀੜ ਬਣੇ, ਤਾਂ ਤਨ ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਪੰਥ ਦੇ ਅਰਪਨ ਕਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ।

੨੨) ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਬੜਾ ਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਹੱਥੀਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ।

੨੩) ਪੰਜਾ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ ਰੂਪ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ । ਪੰਜਾ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਨ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ।

੨੪) ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ । ਸਰਾਧ ਕਰਨੇ, ਪਿੰਡ ਸਭ ਮਨਮਤ ਹਨ ।

੨੫) ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਸਮੇਂ ਗੰਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਰੀਕਾਰਡ ਲਗਾਉਣਾ ।

੨੬) ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਹਿਕੋ ਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਸਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਰਜਾ ਵਿਚ ਰਾਜੀ ਰਹਿਣਾ ।

੨੭) ਪੰਜਾਂ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ । ਸਦਾ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣਤਾ ਰਖਣੀ ।

੨੮) ਸਦਾ ਨੇਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚਲਣਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਚਿਤਵਣਾ, ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ, ਚੁਗਲੀ, ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਦਵੈਸ਼ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ।

੨੯) ਸੰਸਾਰ ਨਾਸ਼ਵੰਦ ਹੈ, ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿਣਾ ।

੩੦) ਛਲ, ਫਰੇਬ ਅਤੇ ਕਪਟ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣਾ । ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾ ਦੁਖਾਉਣਾ ।

੩੧) ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥ, ਸਿਆਣਪ, ਸੁਹੱਪਣ, ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਆਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਕਦੇ ਮਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਬਿਰਛ ਦੀ ਛਾਉਂ ਤੁਲ ਜਾਣਨਾ ।

੩੨) ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬੁਜਰਗਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ।

੩੩) ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨੀ । ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ।

੩੪) ਰੋਜਾਨਾ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ।

੩੫) ਸਾਦੀ ਰਹਿਣੀ ਰਖਣੀ, ਥੋੜਾ ਬੋਲਣਾ ਥੋੜਾ ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਥੋੜਾ ਸੌਣਾ

੩੬) ਵਡੇ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਇਹੀ ਅਵਸਰ ਹੈ । ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨਾ ।

੩੭) ਮਾਈਆ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰੀਰਕ ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਸੁੱਖ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਹੈ ।

੩੮) ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਲਿੱਸੇ ਉਤੇ ਕਦੇ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ । ਹਮੇਸ਼ਾ ਗਰੀਬ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ।

੩੯) ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਜਿਸ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰਖੇ ਉਸੇ ਵਿਚ ਰਾਜੀ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਕਰਾ ਕਰਨਾ ।

੪੦) ਦਾਤਾ ਕੇਵਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਮੰਗਤੇ ਹਨ । ਜੋ ਕੁਝ ਮੰਗਣਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾਤੇ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗਣਾ ।

੪੧) ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਜੇ ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਨਾ ਲਾਹੀ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰੂਪੀ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਕਰਨਾ ।

੪੨) ਖਿਮਾਂ ਸਮਾਨ ਕੋਈ ਤਪ ਨਹੀਂ । ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅਸੂਲ ਹਨ ।

੪੩) ਗਰੀਬੀ ਵੀ ਉਸ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਮੁੱਲ ਦਾਤ ਹੈ, ਅਮੀਰੀ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਸਮ ਕਰ ਜਾਣਨਾ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

੪੪) ਹਉਮੈ ਦੀਰਘ (ਕੋਹੜ) ਰੋਗ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ । ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹਉਮੈ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ।

੪੫) ਹਉਮੈ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕਠੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵੱਸਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਉਮੈ ਮਨ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਹੈ, ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ।

੪੬) ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੀ ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਨੂੰ ਕਟਦੀ ਹੈ ।

੪੭) ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਖਿਮਾ ਤੇ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਦਾ ਸੁੱਚਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਭ ਝੂਠੇ ਹਨ ।

੪੮) ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਕ ਤੁਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਲੋਥ ਹੈ ।
"ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਹੀਏ ਨਾਨਕ ਜਿਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀਂ ਭਗਵੰਤ ।"

੪੯) ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਓਮੁੱਲ ਦਾਤ ਉਸਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੀਵ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗਾਲ ਨਹੀਂ । ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਅਠੋ ਪਹਿਰ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਸੋਂ ਉਸ ਦੀ ਦਾਤ ਹੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ।

੫੦) ਕਾਮ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਲ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਹਾਗ ਸੋਨੇ ਨੂੰ । ਅਰੋਗ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

੫੧) ਦੇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਇਹੈ, ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂੰ ਨ ਟਰੋਂ
ਨ ਡਰੋਂ ਅਰਿ ਸੋ ਜਬ ਜਾਇ ਲਰੋਂ, ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਅਪਨੀ ਜੀਤ ਕਰੋਂ ॥
ਅਰੁ ਸਿਖ ਹੋਂ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮਨ ਕੋ, ਇਹ ਲਾਲਚ ਹਉ ਗੁਨ ਤਉ ਉਚਰੋਂ ॥
ਜਬ ਆਵ ਕੀ ਅਉਧ ਨਿਦਾਨ ਬਨੈ, ਅਤ ਹੀ ਰਨ ਮੈ ਤਬ ਜੂਝ ਮਰੋਂ ॥

(ਹਜ਼ੂਰੀ ਦੀਦਾਰੇ ਵਿਚ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਜਿਆ ਜਾਵੇ ।

੧. ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲੋਂ – (ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਯੂ. ਪੀ. ਮਦਯ ਪ੍ਰਦੇਸ਼)

(ੳ) ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਯਾ
ਹਜ਼ਰਤ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦ-ਦੀਨ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਰਸਤਾ
(ਇਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੈ)

i) A. P. ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ No. 2724 :-
ਇਹ ਗੱਡੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ੫-੫੦ ਵਜੇ ਚਲਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ੮-੩੦ ਵਜੇ ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ੯-੩੦ ਵਜੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਪੁਜਦੀ ਹੈ ।

ii) ਦਕਸ਼ਨ ਐਕਸਪਪ੍ਰੈਸ No. 7022 :-
ਇਹ ਗੱਡੀ ਹਜ਼ਰਤ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦ-ਦੀਨ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ੮-੩੦ ਵਜੇ ਚਲਕੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ੬-੩੫ ਵਜੇ ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ੭-੧੫ ਵਜੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਪੁਜਦੀ ਹੈ ।

iii) ਰਾਜਧਾਨੀ ਐਕਸਪਪ੍ਰੈਸ No. 2430 :-
ਇਹ ਗੱਡੀ ਹਜ਼ਰਤ ਨਿਜ਼ਾਮਉਦ-ਦੀਨ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ ੯-੩੦ ਵਜੇ ਚਲਕੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ੫-੩੦ ਵਜੇ ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ ਪੁਜਦੀ ਹੈ ।

iv) ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ / ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਬਿਦਰ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਗਡੀਆਂ
(ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ ਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹਨ)

a) ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਗੱਡੀ ਸਵੇਰੇ ੬-੦੦ ਵਜੇ ਚਲਕੇ ੯-੩੫ ਵਜੇ ਬਿਦਰ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ । (੩ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ)

b) ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪੈਸੰਜਰ ਗੱਡੀ ਸ਼ਾਮੇ ੯-੦੦ ਵਜੇ ਚਲਕੇ ਰਾਤ ੧-੫੫ ਵਜੇ ਬਿਦਰ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ । (੫ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ)

c) ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਗੱਡੀ ਸਵੇਰੇ ੬-੧੫ ਵਜੇ ਚਲਕੇ ੧੦-੩੬ ਵਜੇ ਬਿਦਰ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ । (੪ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ)
ਹੈਦਰਾਬਾਦ / ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ੪ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਦਰ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ।

ਨੋਟ :- ੧) ਬਿਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ, ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ੫ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹਨ ।
੨) ਯਾਤਰੀ ਸੱਜਣ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਨਾਂਦੇੜ) ਤੋਂ ਬਰਾਸਾਤਾ ਮਨਵਾੜ ਦਿੱਲੀ ਵਾਪਸ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਗੱਡੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਾਂਦੇੜ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਗੱਡੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਂਦੇੜ

ਇਹ ਗੱਡੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਚਲਕੇ ਸਿੱਧੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ ਤੋਂ ਰੇਲ ਗਡੀ, ਬੱਸਾਂ, ਜੀਪਾਂ, ਬਿਦਰ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ

(ਅ) ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ (ਬਰਾਸਤਾ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਂਦੇੜ)

ਸੈਂਟਰਲ ਰੇਲਵੇ ਦੀਆਂ ਕਈ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਮਨਵਾੜ ਪੁਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਉਥੇਂ ਬਰਾਂਚ ਲਾਈਨ ਦੀ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਨਾਂਦੇੜ (ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ) ਤੋਂ ਬੱਸਾਂ ਬਿਦਰ ਵਾਸਤੇ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ਰਸਤਾ ਕੋਈ ੫ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਹੈ

ਹੋਰ ਗਡੀਆਂ ਮੁੰਬਈ / ਪੂਨੇ ਵਲੋਂ- ਮੁੰਬਈ / ਪੂਨੇ ਤੋਂ ਗੁਲਬਰਗਾ

ਗੁਲਬਰਗਾ ਤੱਕ ਪੁਜਣ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ । ਗੁਲਬਰਗਾ ਤੋਂ ਬਿਦਰ ਵਾਸਤੇ ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਆਮ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਢਾਈ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਦਰ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਨੋਟ :- (੧)ਬਿਦਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਨਾਂਦੇੜ) ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਦੇਖੋ ਨੋਟ ੧ (I) (ੳ)ਉਪਰ । ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ (ਨਾਂਦੇੜ) ਤੋਂ ਯਾਤ੍ਰੀ ਬਰਾਸਤਾ ਮਨਵਾੜ, ਵਾਪਸ ਪੂਨੇ ਯਾਂ ਮੁੰਬਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ । ਬੱਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਵਾਪਸ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

(੨)ਮੁੰਬਈ / ਪੂਨੇ ਤੋਂ ਬੱਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧਾ ਪੁਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਯਾਤ੍ਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਯਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਧਾ ਵੀ ਪੁਜ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

੩. ਬੇਂਗਲੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਗਡੀ

ਬੈਂਗਲੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਗਡੀ ਲਿੰਕ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨੰ. ੭੦੧੩/੭੦੧੪

।) ਇਹ ਗੱਡੀ ਦਾ ਰਾਸਤਾ ਰਾਇਜੂਰ, ਵਿਕਾਰਾਬਾਦ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਬੈਂਗਲੂਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ੯-੨੫ ਵਜੇ ਚਲਕੇ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਮ ੪-੫੫ ਵਜੇ ਬਿਦਰ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ।

॥) ਇਹ ਗਡੀ ਦਾ ਰਾਸਤਾ ਵਿਕਾਰਾਬਾਦ, ਰਾਇਚੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਸਵੇਰੇ ੧੨-੧੦ ਵਜੇ ਬਿਦਰ ਤੋਂ ਚਲਕੇ ਬੈਗਲੂਰ ਅਗਲੇ ਦੀਨ ਸਵੇਰੇ ੭-੩੦ ਵਜੇ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ

ਬੈਗਲੂਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਗਡੀਆਂ

ਹੋਰ ਗਡੀਆਂ ਵੀ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗੁਲਬਰਗਾ ਤਕ ਪੁਚਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਗੋ ਬਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਦਰ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਪੁਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

੪. ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲੋਂ -(ਕਲਕਤਾ, ਪਟਨਾ, ਬਿਹਾਰ, ਉੜੀਸਾ ਵਗੈਰਾ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤ੍ਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸਕੰਦਰਾਬਾਦ/ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਪੁਜਣ ਲਈ ਕਈ ਗਡੀਆਂ ਹਨ । ਸਿਕਦਰਾਬਾਦ / ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਬਿਦਰ ਪੁਜਣ ਵਾਸਤੇ ਉਪਰ (੧) ਦੇਖੋ ।

☬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ ☬

ਸੰਗਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪੀਲ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਵੱਛ ਅਤੇ ਮਿੱਠੇ ਪਾਣੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤ) ਦੀ ਦਾਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਬਿਦਰ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ ।ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ, ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣ ਦਿਲ ਖੋਲਕੇ ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਰਸਦਾਂ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ । ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ੩੦੦ (ਤਿੰਨ ਸੌ) ਨਵੇਂ ਕਮਰੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਹ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਦਾਨ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ ਸੰਗਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਅਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰਧਾਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਥੇ ਲੈਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਪੁਜਣ ।

ਜੋ ਸੱਜਣ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਖੁਦ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁਜ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਭੇਜਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ।

ਚੈਕ / ਡਰਾਫਟ / ਮਨੀ-ਆਡਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਉਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਰਸੀਦ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਨੋਟ :- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਯਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੰਦਾ ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਾਸਤੇ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ।

ਪਤਾ :- ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ
ਬਿਦਰ-੫੮੫੪੦੨. (ਕਰਨਾਟਕਾ)
ਫੋਨ :-91+8482-228274,
Website:-www.gnjbidar.com E-mail :-gurunanakjhirabidar@rediffmail.com.

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

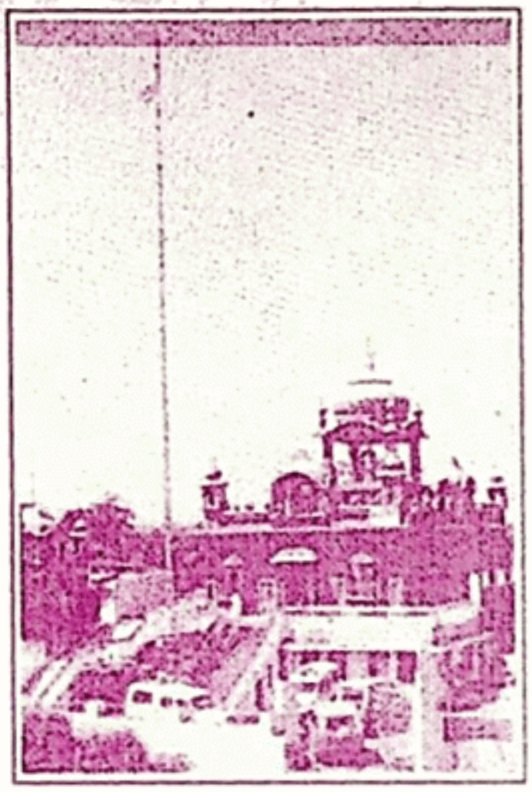
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਮਾਇਆ ਸਫਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ—

1)	ਏ.ਸੀ. ਕਮਰੇ ਅਟੈਚ ਬਾਥ ਰੂਮ	ਰੂ: 2,51,000/-
2)	ਸਾਦਾ ਕਮਰਾ ਅਟੈਚ ਬਾਥ ਰੂਮ	ਰੂ: 1,51,000/-
3)	ਕਮਰੇ (12'X12'—ਸਾਦਾ) w/o B/R	ਰੂ: 75,000/-
4)	ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਦਾਸ (ਜੀਵਨ ਭਰ)	ਰੂ: 11,000/-
5)	ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਅਖੰਡ ਪਾਠ (ਜੀਵਨ ਭਰ)	ਰੂ: 31,001/-
6)	ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ	ਰੂ: 1801/-
7)	ਸਪਤਾਹ ਪਾਠ	ਰੂ: 1100/-
8	ਫਿਕਸ ਡਿਪਾਜ਼ੀਟ ਸਪਤਾਹ ਪਾਠ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ	ਰੂ 21,001/-
9)	ਸਾਧਾਰਨ (ਸਹਿਜ) ਪਾਠ	ਰੂ: 900/-
10)	ਫਿਕਸ ਡਿਪਾਜ਼ੀਟ ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਠ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ	ਰੂ 15,001/-
11)	ਆਮ ਲੰਗਰ ਇਕ ਵੇਲੇ ਦਾ (ਮਿਠਾ)	ਰੂ: 11,001/-
12)	ਸਾਦਾ ਆਮ ਲੰਗਰ ਇਕ ਵਕਤ ਦਾ	ਰੂ: 9000/-
13)	ਇਕ ਵਕਤ ਦਾ ਲੰਗਰ	ਰੂ: 5100/-
14)	ਪਥੀ ਉਤੇ ਨਾਂ ਲਿਖਾਉਣ ਲਈ (ਘਟੋ ਘਟ)	ਰੂ: 1301/-
15)	ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਦਾਸ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ	ਰੂ: 151/-
16)	ਸਿਰੋਪਾਉ ਵਾਸਤੇ (ਘਟੋ ਘਟ)	ਰੂ: 101/-
17)	ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਜੀ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀ	ਰੂ: 5001/-
18)	ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਜੀ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀ	ਰੂ: 1101/-
19)	ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਣ ਰਹੀ ਇਮਾਰਤ	ਸ਼ਰਧਾ ਅਨੁਸਾਰ
20)	ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੰਗਰ (ਮੇਲਿਆਂ ਸਮੇਂ) ਅਸਲ ਖਰਚਾ	ਸ਼ਰਧਾ ਅਨੁਸਾਰ
21)	ਆਮ ਭੇਟਾ	ਸ਼ਰਧਾ ਅਨੁਸਾਰ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ,
ਬਿਦਰ (ਕਰਨਾਟਕਾ) 585402
Website : www.gnjbidar.com

27 ਵੀਂ ਵਾਰ — 50,000 copy 01-10-2008 ✆: 228274

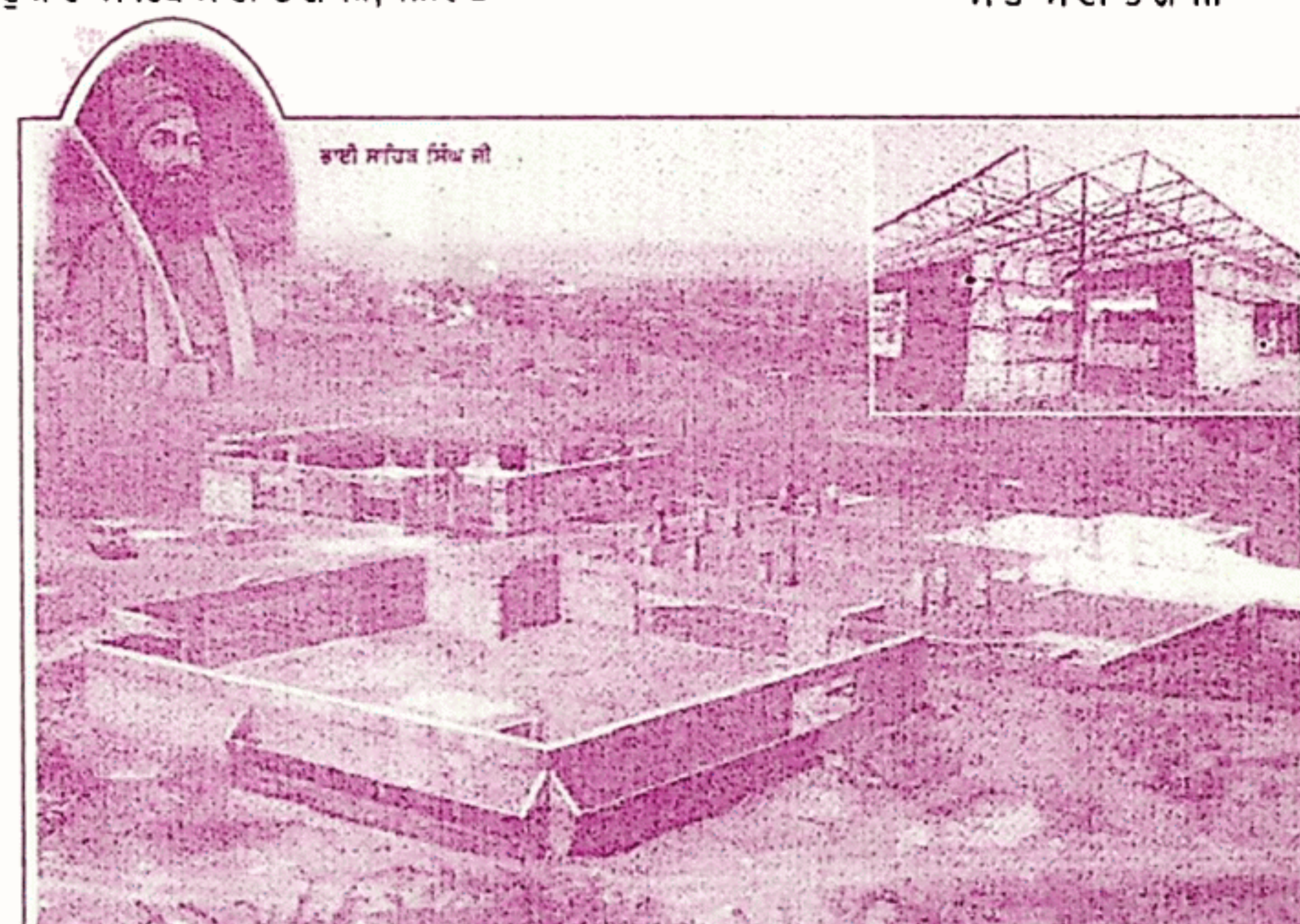
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ, ਜਨਵਾੜਾ

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ
ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ
ਬਿਦਰ

ਮਾਤਾ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੀ

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਚੋਂ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਚਲਦਰਹੀ ਹੈ ਜੀ
੧੯੯੯ (੩੦੦ਸਾਲਾ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਤੇ ਵਿਚ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਿਵ ਰਖੀ ਗਈ ਸੀ

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

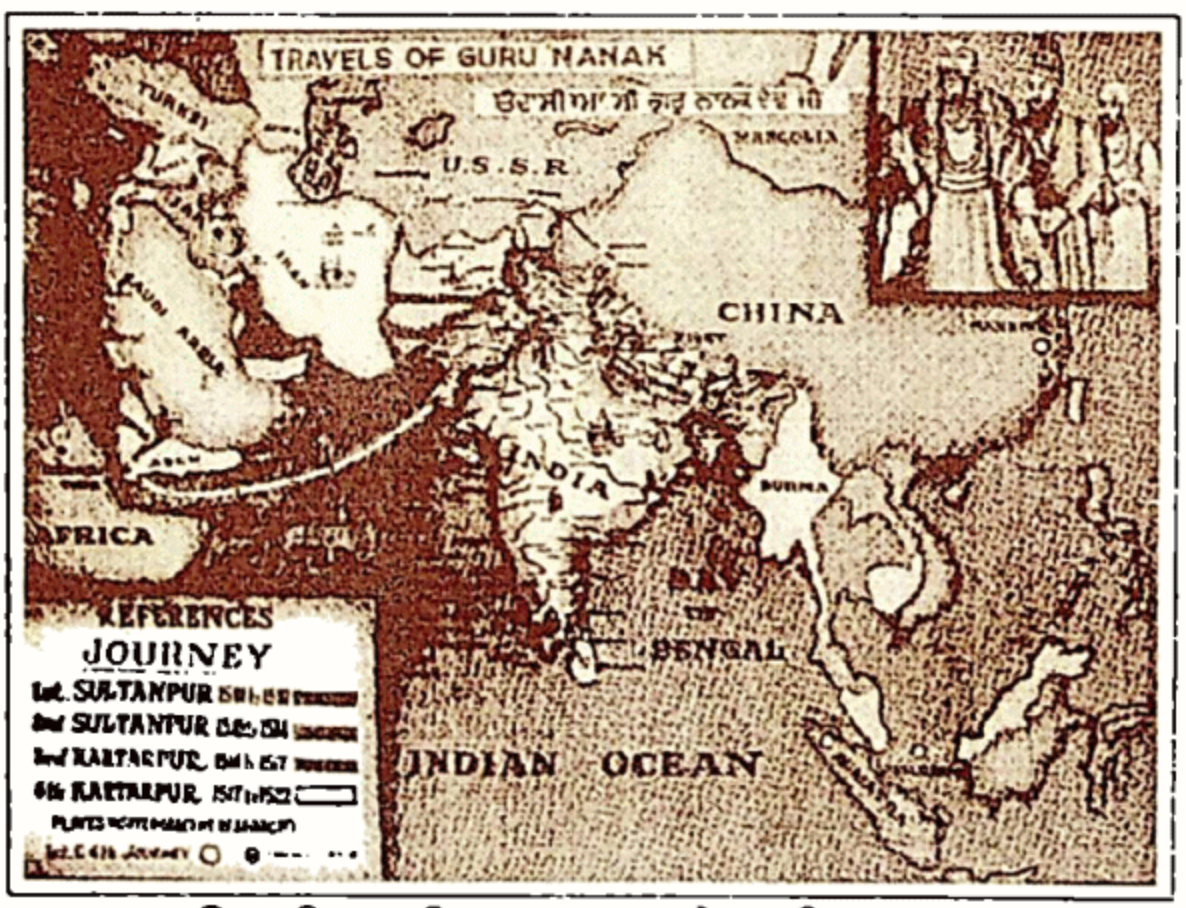
ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਪੰਥਭੂਸ਼ਨ ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਸਰਦਾਰ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਫੌਂਡਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫੌਂਡੇਸ਼ਨ, ਬਿਦਰ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਝੀਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਦਰ (ਕਰਨਾਟਕਾ)

ਉਦਾਸੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹਸਪਤਾਲ, ਬਿਦਰ